

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/111/2023
Identifikačné číslo spisu:	4116217140
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4116217140.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D.. A. V., narodeného XX.X.XXXX, Z., X. L. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Koscelanským Nitra, Fraňa Mojtu 24, proti žalovaným: 1/ D.. U. L., narodená XX.X.XXXX, Z., V. XX/XX, 2/ P. U., narodený XX.X.XXXX, Z., O. K. XX/XXX, 3/ T. U., narodená XX.X.XXXX, Z., N. Z. XXX, 4/ T. Q., narodená X.X.XXXX, X., Z. K. XXX/XX, 5/ P. V., narodený X.X.XXXX, Z., F. XXX/XX, 6/ F.. D. P., narodený XX.X.XXXX, Z., N. Z. XXX, 7/ X.. F. P., narodená XX.XX.XXXX, Z., N. Z. XXX, 8/ X. H., narodený XX.XX.XXXX, Z., N. Z. XXX, 9/ T. H., narodená X.X.XXXX, Z., N. Z. XXX, 10/ X. G., narodený XX.X.XXXX, Z., Z. F. XXX/XX, 11/ P.. X. G., narodená XX.X.XXXX, Z., N. Z. XXX, 12/ L. F., narodená X.X.XXXX, Z., Č.T. XX, 13/ F.. F. X., narodený XX.X.XXXX, Z., N. Z. XXX/XXX, 14/ D.. T. P., narodený XX.X.XXXX, Z., Q. X, 15/ F. E., narodený X.X.XXXX, Z., N. Z. XXX/XXX, 16/ Q. E., narodená XX.XX.XXXX, Z., N. Z. XXX/XXX, 17/ H. B., narodená XX.X.XXXX, Z., N. Z. XXX/XXX, 18/ V. Q., narodený X.X.XXXX, Z., N. Z. XXX/XXX, 19/ L. Q., narodený XX.X.XXXX, Z., U. XXX/XX, 20/ V. J., narodený XX.X.XXXX, Z., N. Z. XXX, 21/ F.. D. Š., narodená XX.X.XXXX, Z., N. Z. XXX, 22/ D.. K. Š., narodený XX.X.XXXX, Z., N. Z. XXX, 23/ X. U., narodený X.X.XXXX, D. X. Z., F. X/XXX, a 24/ X. U., narodený X.X.XXXX, Z., T.. G.. E. XX/XXX, žalovaní 1/ až 24/ zastúpení, okrem žalovanej 17/, advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r .o., Bratislava, Laurinská 4, o určenie vlastníctva, vednom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10C/316/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 27. júla 2022 sp. zn. 7Co/29/2021, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovuje návrhu pôvodných žalobcov 1/ D.. P. R., narodený XX.X.XXXX, Q. XXXX/XX, B. B., 2/ X. R., narodený X.X.XXXX, K.. T.. O. XX, Z. a 3/ M. F., narodená XX.X.XXXX, O. X, B. na zmenu na strane žalobcu tak, že do konania ako žalobca vstupuje D.. A. V., narodený XX.X.XXXX, Z., X. L. XX.

Dovolanie odmieta.

Žalovaní 1/ až 24/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) rozsudkom (v poradí druhým) zo 17. decembra 2020 č. k. 10C/316/2016-491 zamietol žalobu. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie považoval za nesporné, že žalobcovia 1/ až 3/ sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území Nitra a to parciel registra „C“ parc. č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 315 m² spolu s domom

č.s. XXX, parc. č. XXXX - vinice vo výmere 422 m² a parc. č. XXXX/X - záhrady vo výmere 510 m², ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. XXXX a parc. č. XXXX/X - ostatná plocha vo výmere 49 m² a parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 29 m², ktoré sú zapísané v liste vlastníctva č. XXXX, pretože p. F. R. na nich previedla svoj spoluvlastnícky podiel. Z predloženého výpisu z listu vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. Z. bolo preukázané, že žalovaní 1/ až 24/ sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území Z. a to parciel registra „C“ parc. č. XXXX/X - ostatné plochy vo výmere 587 m² a parc. č. XXXX/X - zast. plochy a nádvoria vo výmere 188 m² zapísané v liste vlastníctva č. XXXX.

Z uvedených výpisov a katastrálnej mapy vyplynulo, že na mieste, kde sa nachádza kovová brána a kde hraničí parcela č. XXXX/X, ktorá je vo vlastníctve žalovaných, sa nachádza parcela č. XXXX/X, ktorá je vo vlastníctve žalobcov.

1.1. Následne sa súd prvej inštancie zaoberal tým, či oprávnený z vecného bremena má právny dôvod (titul), z ktorého môže objektívne vyvodzovať a byť v dobrej viere, že mu toto právo patrí. Za tento súd považoval kúpnu zmluvu, ktorú dňa 20. 7. 1971 uzavrela právna predchodkyňa žalobcov so Západoslovenským energetickým závädom n.p.. Bol toho názoru, že odvolací súd nevyhodnotil tento právny názor súdu prvej inštancie v zrušujúcom uznesení ako nesprávny a preto na svojich predchádzajúcich právnych záveroch zotrval. Kúpnu zmluvu z 20. 7. 1971 považoval za spôsobilý právny titul, na základe ktorého mohla byť právna predchodkyňa žalobcov p. P. R. pri vstupe do držby práva prístupu, prejazdu

a prechodu k svojim parcelám v dobrej viere, že jej patrí podľa § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 134 Občianskeho zákonníka, a to napriek tomu, že sa vecné bremeno nesporne touto zmluvou nezriadilo.

1.2. Súd ďalej poukázal na skutočnosť, že v kúpnej zmluve zo dňa 20. 7. 1971 nebolo vymedzené cez ktoré parcely malo právo prístupu, prejazdu a prechodu k parcelám žalobcov viesť, preto žalobcovia predložili súdu geometrický plán, v ktorom je rozsah vecného bremena vyznačený červenou prerušovanou čiarou, proti ktorému žalovaní namietali. Súd uviedol,

že zo zmluvy z 20. 7. 1971 vyplynulo, že právna predchodkyňa žalobcov mala mať zabezpečený „prístup“ k pozemkom „pešo a vozom“ a hoci v roku 1971 už bola rozvinutá automobilová doprava, ohľadne ktorej nebolo v zmluve nič uvedené, použitie automobilov v miere, ktorá nepredstavuje výrazné zvýšenie zaťaženia pozemkov žalovaných a ich obťažovanie, nebolo podľa súdu, v rozpore s účelom práva zabezpečenia prístupu pre právnu predchodkyňu žalobcov. Z uvedených dôvodov bola žaloba čo do vyznačenia vecného bremena v takej šírke t.j. v takom rozsahu, aby zabezpečoval aj prejazd a prechod motorovými vozidlami, ktorý zodpovedá ich technickej konštrukcii, dôvodná. Pokiaľ išlo o sporné parcely, súd poukázal na vyjadrenie žalobcov, podľa ktorého právo vecného bremena nemohlo viesť inakadiaľ ako po parcelách č. XXXX/X a XXXX/X, pretože obytný dom, ktorý obývajú žalovaní sa začal stavať v roku 1971 a dostaval sa v roku 1972, následne sa postavili garáže a spevnila sa táto prístupová cesta. Žalovaní namietali, že prišlo k posunu cesty. V konaní bolo preukázané, že žalovaní obývajú dom, ktorý má súpisné číslo XXX a nachádza sa na parcelách č. XXXX a XXXX, ktoré lemujú požadovanú prístupovú cestu v časti parcely č. XXXX/X a je ďalej od brány. Bližšie k bráne je obytný dom, ktorý má súpisné číslo XXX a je podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. Z. postavený na parcelách č. XXXX, XXXX a XXXX a obývali ho svedkovia Š. R., D. K. Z. a M. L.Á. Súd uviedol, že v konaní nebolo preukázané, kedy bol postavený obytný dom so súp. č. XXX a teda neboli preukázané tvrdenia žalobcov, že kvôli domu so súp. č. XXX nemohla viesť prístupová cesta inakadiaľ, ako po parcelách č. XXXX/X a č. XXXX/X. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia v konaní žiadnym dôkazom nepreukázali, že prístup k ich parcelám mal viesť práve po sporných parcelách žalovaných, hoci bolo preukázané, že ide o spevnené plochy, ktoré sa tam nachádzajú od roku 1971. S poukazom na právny názor odvolacieho súdu, že v zmluve nebolo presne vyšpecifikované, že právo prístupu malo viesť presne po sporných parcelách a pretože tieto sporné skutočnosti žalobcovia nepreukázali, neuniesli dôkazné bremeno v tom, že ich právna predchodkyňa

bola od roku 1971 a následne aj oni dobromyseľní v tom, že im patrí právo prístupu k ich pozemkom práve cez sporné parcely žalovaných č. XXXX/X a č. XXXX/X. Súd doplnil, že ani skutočnosť, že p. R. a jej nástupcovia po sporných parcelách k svojim parcelám aj pristupovali pešo alebo vozidlami neznamenal, že sa aj stali dobromyseľnými držiteľmi práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prípade, ak nebolo preukázané, že boli dobromyseľní pri vstupe do jeho držby, že im toto právo patrí. Súd preto žalobu žalobcov ako nedôvodnú zamietol. Žalovaní boli v konaní úspešní a súd nevzhliadol žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a ani ich nikto netvrdil, preto súd podľa § 255 ods. 1 CSP rozhodol, že žalovaní majú proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. júla 2022 sp. zn. 7Co/29/2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd dospel k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcov z dôvodu, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno v tom, že ich právna predchodkyňa bola od roku 1971 a následne aj oni dobromyseľní, že im patrí právo prístupu k ich pozemkom, a to práve cez sporné parcely žalovaných číslo XXXX/X a XXXX/X. Napriek tomu, že žalobcovia predložili súdu geometrický plán, v ktorom bol vyznačený rozsah vecného bremena, nepreukázali, že práve v tomto rozsahu došlo k vydržaniu vecného bremena zo strany žalobcov a ich predchodcov. S týmito závermi súdu prvej inštancie sa stotožnil aj odvolací súd. V konaní žalobcovia odvodzovali vydržanie vecného bremena prechodu a prejazdu cez parcely žalovaných práve z kúpnej zmluvy zo dňa 20. 7. 1971, z ktorej vyplynulo, že právna predchodkyňa žalobcov p. P. R. ako predávajúca predala Záposlovenským energetickým závozom n.p. v B. ako kupujúcemu časť nehnuteľnosti parc. č. XXXX nachádzajúcej sa v katastrálnom území Z. ako diel "3" vo výmere 115 m² a diel "4" vo výmere 195 m² ako časť parcely parc. č. XXXX/X a XXXX/XX zapísanej v pkn. vl. č. XXXX pre katastrálne územie Z.. V čl. 4 zmluvy bolo uvedené, že zmluva nadobudla platnosť jej podpisom a kupujúci zabezpečí predávajúcej právo prístupu k parcele č. EN XXXX/X katastrálne územie Nitra pešo i vozom. Z citovanej časti kúpnej zmluvy nepochybne vyplýval iba záväzok kupujúceho na „zabezpečenie práva prístupu k parcele číslo EN XXXX/X“. Nie je v ňom vôbec uvedené kadiaľ a ako mal byť zabezpečený prístup k parcele P. R.. Navyše odvolací súd zdôraznil, že išlo len o akýsi prísľub predávajúcej zo strany kupujúceho do budúcnosti, ktorý nebol nijako bližšie špecifikovaný. Žalobcovia v konaní neuviedli a ani nepredložili žiadne dôkazy, z ktorých by vyplývalo, kadiaľ by mal tento prístup viesť, v zmysle „prísľubu“ kupujúceho zabezpečiť predávajúcej právo prístupu k jej parcele.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaných, že samotný geometrický plán predložený žalobcami iba vymedzoval právo prechodu vzhľadom na umiestnenie spevnených plôch - cesty cez tieto parcely, avšak podstatné bolo preukázanie skutočnosti, kadiaľ malo viesť právo prechodu v zmysle záväzku kupujúceho z kúpnej zmluvy od roku 1971 a kadiaľ sa skutočne realizovalo. Bolo potrebné opätovne zdôrazniť, že v kúpnej zmluve z roku 1971 vôbec nebolo vymedzené, cez ktoré konkrétne parcely malo viesť právo prechodu a prejazdu pre predchodkyňu žalobcov, pretože v tejto je iba uvedené zabezpečovacie právo prístupu k parcele XXXX/X, a to bez špecifikácie parciel a rozsahu prístupu. Podľa názoru odvolacieho súdu, ak v kúpnej zmluve nebolo žiadnym spôsobom špecifikované, kadiaľ má viesť právo prechodu k nehnuteľnosti právnej predchodkyne žalobcov, bolo namieste posúdenie, že tento tzv. „záväzok“ kupujúceho nemožno považovať za dostatočne určitý na to, aby z neho bolo zrejmé, akým spôsobom mal kupujúci zabezpečiť toto právo a ani to, kadiaľ malo byť zabezpečené právo prechodu.

2.3. Podmienky vydržania nemôžu byť splnené v situácii, kedy domnelý oprávnený nepoužíva pozemok ako prechod a prejazd len pre seba, ale sporná časť pozemku bola napríklad používaná aj ostatnými občanmi. Z toho vyplýva, že na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nestačí faktický výkon tohto práva, ale oprávnený držiteľ musí vykonávať toto právo pre seba a byť v dobrej viere, že mu toto právo patrí. V zmysle toho judikatúra stanovila, že nepôjde o nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výkonom práva (vydržaním), keď ten, kto právo vykonáva, sa domnieva, že pozemok, ku ktorému právo vykonáva a ktorý je vlastníctvom fyzickej osoby, patrí obci a keď tento pozemok slúži k chôdzi a jazde tiež iným fyzickým osobám (R 37/1992). Skutočnosť, že sa niekto správa spôsobom, ktorý naplní možný obsah práva zodpovedajúceho vecnému bremenu ešte

neznamená, že je držiteľom vecného práva.

2.4. Odvolací súd rovnako dospel k záveru, že nebola preukázaná dobromyseľnosť žalobcov a ich právnych predchodcov. Podmienka dobromyseľnosti so zreteľom ku všetkým okolnostiam musí existovať aj v prípade vydržania vecných bremien. Táto musí byť ako pri držbe veci založená na objektívnych okolnostiach a samozrejme, musí existovať právny dôvod na to, aby mohlo byť toto právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržané. Znovu sa vyžaduje, aby držiteľ pri normálnej opatrnosti, ktorú od neho možno požadovať, nemohol a nemal mať pochybnosti, že mu v danom prípade právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že vykonáva právo na základe právneho titulu, ktorý je neplatný. Odvolací súd bol toho názoru, že iba samotné presvedčenie právnych predchodcov žalobcov, že v kúpnej zmluve bol vymedzený právny titul určujúci právo prechodu práve cez parcely žalovaných, nestačí na vydržanie tohto vecného bremena. V prípade, že sa právna predchodkyňa žalobcov P. R., ako aj jej právni nástupcovia uspokojili iba s neurčitým prísľubom kupujúceho v kúpnej zmluve bez toho, aby aj žiadali zriadenie vecného bremena alebo prinajmenšom aspoň jeho vymedzenie kadiaľ má viesť, nemôžu byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam dobromyseľní o tom, že im toto právo patrí, lebo pri normálnej opatrnosti by si existenciu tohto práva overili.

3. Proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobcovia. V priebehu dovolacieho konania navrhli v zmysle § 80 CSP, aby súd vyhovel ich návrhu na zmenu žalobcu, nakoľko došlo na základe kúpnej zmluvy z 30. júna 2023, na základe ktorej Okresný úrad Nitra - katastrálny odbor pod č. vkladu V. XXXX povolil vklad vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v prospech nového vlastníka D.. A. V., narodeného 28. 7. 1963, k zmene právnej skutočnosti, ktorá takúto zmenu odôvodňuje, súčasne predložili súhlas D.. A. V. v zmysle § 80 ods. 2 CSP so vstupom do konania namiesto dovtedajších žalobcov.

3.1. Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu na zmenu žalobcu, potom ako mal osvedčené právne skutočnosti, vyhovel.

3.2. V dovolaní žalobca navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie Krajského súdu Nitra v súlade s § 449 ods. 1 CSP zrušil, prípadne aj spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie, a v súlade s § 450 CSP napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu alebo prípadne súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.3. Dovolacie dôvody vymedzil § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Poukázal na to, že medzi porušenia práva na spravodlivý súdny proces patrí právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom odmietnutia spravodlivosti. Mal za to, že rozhodnutie krajského súdu nie je riadne odôvodnené a je vo svojej podstate aj nepreskúmateľné:“ pretože z 9-stranového rozsudku spolu aj s jeho poučením sa odvolací súd na siedmych stranách zaoberá tým, že čo povedali žalobcovia a čo povedali žalovaní a jeho právny názor sa nachádza až na strane 7, kde na jednej strane odvolací súd uvádza, že aj pri vydržaní práva vecného bremena platí ustanovenie § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len ako „OZ“) a že ak by aj vznikli nejaké pochybnosti, v pochybnostiach sa predpokladá, že držba žalobcov je oprávnená (bod 6.), kde pod bodom 9. znovu opakuje toto zákonné ustanovenie. V bode 11. súd konštatuje, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno v tom, že ich právna predchodkyňa bola od roku 1971 a následne aj oni dobromyseľní a že im patrí právo prístupu k pozemkom, a to práve cez sporné parcely žalovaných č. XXXX/X a XXXX/X, pričom tento svoj právny názor ničím v ďalšom právne nezdôvodnili. Spochybnili kúpnu zmluvu zo dňa 20.07.1971, v ktorej bolo dohodnuté, že právna predchodkyňa žalobcov P. R. predáva svoje pozemky s tým, že jej kupujúci zabezpečí právo prístupu k jej parcelám, pričom tu súd uvádza, že nešlo o dobromyseľný vstup do držby práva vecného bremena, ale iba o akýsi „prísľub“, pričom vôbec nezdôvodnili, z čoho k takémuto právnomu názoru došli. Odvolací súd konštatuje, že právna predchodkyňa žalobcov P. R., ako aj jej právni nástupcovia sa uspokojili iba s akýmsi neurčitým prísľubom kupujúceho v kúpnej zmluve z roku 1971 bez toho, aby žiadali zriadenie vecného bremena alebo aspoň spôsob jeho vymedzenia, a preto údajne nemohli byť dobromyseľní o tom, že im právo patrí, pričom súd túto skutočnosť iba

skonštatoval, ale ničím bližšie tento svoj anomálny právny názor ničím nezdôvodnil. „

3.4. Ďalej uviedol, že v tejto veci rozhodnutie odvolacieho súdu závisí od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu týkajúceho sa výkladu inštitútu vydržania vecného bremena a dobromyseľnosti vydržateľov, a jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Jedná sa konkrétne o aplikáciu a výklad zákonnej normy, a to § 130 ods. 1 OZ, z ktorej vyplýva, že ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Ďalej odvolací súd nesprávne aplikoval právnu normu § 151o ods. 1 OZ druhá veta, z ktorej vyplýva, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí citované právne normy síce uvádza, avšak tieto správne určené právne normy si nesprávne vyložil a na daný skutkový stav aj nesprávne aplikoval. Podľa dovolateľa bolo dokazovaním, ale aj logickým dobrým mravom a slušnosti zodpovedajúcim spôsobom preukázané, že žalobcovia a ich právni predchodcovia mali existujúci právny dôvod k tomu, aby mohli byť presvedčení o tom, že do držby vstupujú dobromyseľne. Poukázal na to, že oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec (v tomto prípade právo zodpovedajúce vecnému bremenu) poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi, so slušnosťou a spravodlivosťou. V tomto prípade je to jednoznačne vstup do dobromyseľnej držby na základe kúpnej zmluvy z roku 1971 (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018 ako rozhodnutie sp. zn.: 5Cdo/210/2019). Právny názor odvolacieho súdu, že žalobcovia neboli vo svojej držbe dobromyseľní sa vymyká konštantnému výkladu dobromyseľnosti a je v rozpore s vykonaným dokazovaním, a teda inštitút dobromyseľnosti v tomto konkrétnom prípade odvolací súd nesprávne vyložil.

Ďalej bolo preukázané uplynutie požadovanej desaťročnej vydržacej lehoty, ako i právo spôsobilé na vydržanie. Tieto skutočnosti neboli odvolacím súdom ani spochybňované.

Žalobcovia taktiež splnili aj požiadavku konkretizovania určitosti práva vecného bremena, t. j., kadiaľ toto bremeno prechádza a či bolo po celú dobu takto využívané.

3.5. Záverom dovolania uviedol, že odvolací súd aj súd prvej inštancie vo veci rozhodol nielen v priamom rozpore so zákonom a zaužívanou súdnou praxou a vykonaným dokazovaním, ale jeho dôvody - okrem toho, že sú nepreskúmateľné a vykazujú výrazné známky arbitrárnosti - nemajú nič spoločné s dobrými mravmi, slušnosťou a spravodlivosťou.

4. Žalovaní vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho navrhli odmietnuť ako neprípustné, mali za to, že rozhodnutie krajského súdu je zrozumiteľné a právne korektné, pričom súd odpovedal na všetky skutkové a právne otázky relevantné pre rozhodnutie vo veci. Pokiaľ namietal dovolateľ odklon od ustálenej rozhodovacej praxe, tak v prvom rade nevymedzil právnu otázku, riešenú v rozhodnutí, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť, naviac celá jeho argumentácia smeruje len k nespokojnosti s rozhodnutím a jeho odôvodnením.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je

vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

Dovolací súd opakovane konštatuje aj v súlade so závermi ústavného súdu, že dovolacie konanie má povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba, nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

10. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, majúci za to že rozhodnutie krajského súdu nie je riadne odôvodnené a je vo svojej podstate aj nepreskúmateľné.

10.1. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

10.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

10.3. Ak dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd opakovane vyjadruje záver, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo

argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06). K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy. (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

10.4. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd zhodnotil skutkový stav, ktorý vyplynul z dokazovania, a pri svojom právnom závere, podrobne a presvedčivo odôvodnil, z čoho vychádzal. Zároveň sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami.

11. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv dovolateľa nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho závery by boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

12. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

13. Najvyšší súd dopĺňa, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Rovnako prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

13.1. V súvislosti s vyššie uvedeným dovolací súd pripomína aj naďalej aktuálne konštatovanie ústavného súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (IV. ÚS 196/2014 a tiež IV. ÚS 279/2018).

14. Pokiaľ dovolateľ odôvodňoval prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) CSP, tvrdiac, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolací súd uvádza.

14.1. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

14.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej odvolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

14.3. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, sa odvolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu, ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na prijatie záveru, či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu.

14.4. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ, i keď uviedol v dovolaní rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj najvyššieho súdu, nevymedzil zrozumiteľným spôsobom právnu otázku, od riešenia ktorej by sa odvolací súd prípadne pri svojom rozhodnutí odklonil. Odvolací súd prijal v tomto konkrétnom spore záver, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal splnenie podmienok na preukázanie toho, že právna predchodkyňa pôvodných žalobcov a následne i pôvodní žalobcovia bola, ako aj oni, dobromyseľní v tom, že im patrí právo prístupu k ich pozemkom a to cez sporné parcely žalovaných. Odvolací súd, nadväzujúc na vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie (geometrický plán, predložený žalobcami, obhliadka na mieste ako aj písomné dôkazy, najmä kúpna zmluva z 20. 7. 1971, ako i ďalšie) dospel k právnomu záveru, podriadiac zistený skutkový stav pod správne ustanovenia Občianskeho zákonníka, že žalobcovia podmienky na to, aby im bolo priznané právo oprávnenej a dobromyseľnej držby, nespĺnili. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd podrobne zaoberal každým zo zákonných predpokladov, a tu je na mieste uviesť, že dovolateľ odôvodňuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, takmer totožnými dôvodmi ako uviedol pri uvedení prípustnosti dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP.

14.5. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľ označil v dovolaní rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, pri prijatí záveru o nedôvodnosti žaloby, dovolací súd však poukazuje na individuálne, zo skutkových zistení vychádzajúce závery odvolacieho súdu, ktorý ako už bolo uvedené, sa pri ich vyhodnotení, neodklonil od takého výkladu právnych noriem, ktorý nepopiera ich obsah, zmysel a účel. Uvedenie rozhodnutí najvyšších súdnych autorít, bez uvedenia relevantného vzťahu k prejedávanej veci a dôvodom uvedeným v dovolaní napadnutom rozsudku odvolacieho súdu, samo osebe nie je spôsobilé k založeniu prípustnosti dovolania ako nevyhnutnej podmienky na vecné prejednanie dovolania.

14.6. Dovolací súd, ako už uviedol, nie je súdom odvolacím, a nemôže prehodnocovať skutkové zistenia a vyhodnotenie dôkazov, vykonaných pred súdmi nižších stupňov.

14.7. Ak by dovolací súd pristúpil k vecnému prejednaniu nevymedzenej právnej otázky, od ktorej sa mal odkloniť odvolací súd, jeho rozhodnutie by mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiacemu sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétne cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

15. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia dovolateľa, nie je v podanom dovolaní vymedzená spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. Uzavrel preto, že na podklade dovolania žalobcu nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

16. Dovolací súd odmietol podané dovolanie podľa § 447 písm. c), f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

17. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.